

HARTOLAN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

2025 – 2029

Hyväksytty Hartolan kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa
marraskuussa 2025

1. Sisälllys

1. Sisälllys	1
Johdanto	3
OSA 1 HARTOLAN KUNNAN ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA.....	5
1. Monialainen opiskeluhuollon yhteistyö.....	5
2. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	5
2.1 Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	6
3. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat	7
3.1 Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt	7
3.2.Yhteistyö ja käytännöt esiopetusympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastuksissa sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin edistämisen toimintatapoja.....	7
4. Opiskeluhuollon järjestäminen ryhmäkohtaisen ja lapsikohtaisen tuen yhteydessä.....	8
4.1 Lapsen sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa	9
4.2 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys	10
5. Opiskeluhuollon järjestäminen lapsen ja heidän huoltajiensa kanssa	10
6. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	11
OSA 2 HARTOLAN KUNNAN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA	12
1. Opiskeluhoito.....	12
1.1 Opiskeluhoitosuunnitelma ja yhteisölähtöiset palvelut	12
1.2 Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoitopalvelut	13
2. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma	15
2.1. Perusopetuksen valmistava opetus	15
2.2 Koulukohtaisesti kuvattavat asiat	16
3. Arvio opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	16
4. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi.....	18
4.1 Opiskeluhoitoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	18
4.2 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset.....	20
4.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmien seuranta ja poissaoloihin puuttuminen.....	21
4.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	22
4.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.	23
5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (Yksilökohtainen opiskeluhoito).....	23
5.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin	24
5.2 Oppilaan oikeus opiskeluhuollon palveluihin	24

5.3 Koulun työntekijän arvio opiskeluhoitopalveluiden tarpeesta.....	24
5.4 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot	25
5.5 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	25
5.6 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille	26
5.7 Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	27
5.8 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa.....	29
5.9 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	30
6. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden, perheiden sekä koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	31
6.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen	31
6.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	32
6.3 Opiskeluhoillon yhteistyö esiopetuksen ja toisen asteen kanssa erityisesti siirtymävaiheissa.	33
6.4 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	33
6.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	35
6.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	36
7. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä syrjinnältä	37
7.1 Kiusaamiseen puuttuminen ja sen seuranta.....	38
7.2 Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	38
7.3 Syrjintään liittyvä puuttuminen ja seuranta	39
7.4 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle	39
8. LÄHTEET	41
9. LIITTEET	42

Johdanto

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, oppimista ja turvallista koulupolkua. Esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitoa säätelee laki oppilas- ja opiskelijahuollosta (1287/2013), jonka säännökset uudistuivat vuoden 2023 alussa. Muutosten myötä Opetushallitus tarkensi opetussuunnitelmien perusteiden opiskeluhoitoa koskevia lukuja, jotta ne vastaisivat ajantasaista lainsäädäntöä. Esiopetuksen osalta opiskeluhoitoa ohjaa lisäksi perusopetuslaki (628/1998), ja tarkemmat linjaukset sisältyvät Opetushallituksen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Näiden säädösten mukaisesti turvataan lasten oikeus sekä yhteisölliseen että yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon, joka toteutetaan yhteistyössä huoltajien ja eri asiantuntijoiden kanssa.

Esi- ja perusopetuksessa on siirrytty käyttämään käsitettä opiskeluhoito. Lisäksi opiskeluhoitopalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille (377/2022).

Tämä opiskeluhoitosuunnitelma koskee Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen yksiköitä. Se toimii lain ja Opetushallituksen määräysten mukaisena opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmana, joka sisältää sekä valtakunnallisesti määrättyjä että paikallisesti sovittuja linjauksia. Suunnitelma kattaa myös esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhoitoa koskevat sisällöt.

Opiskeluhoitosuunnitelma perustuu valtakunnallisiin opetussuunnitelmien perusteisiin sekä Hartolan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Hartolan kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman esi- ja perusopetusta koskevia tavoitteita ovat vuosina 2025–2029:

- Elämään tyytyväisyys on lisääntynyt
- Psykkinen kuormitus ja itsetuhoisuus ovat vähentyneet
- Osallisuus on vahvistunut
- Yksinäisyys on vähentynyt
- Työhön, kouluun ja koulutukseen kiinnittyminen on vahvistunut
- Arjen turvallisuus on vahvistunut, myös digitaalisissa ympäristöissä
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat ovat vahvistuneet

Lisäksi suunnitelmassa huomioidaan alueellisesti sovitut opiskeluhoitoa toteuttamisen periaatteet ja Hyte-työn kärjet (ks. Kuva 1).

Suunnitelmassa kuvataan, miten Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksessa toteutetaan yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja järjestetään yksilökohtaista tukea sekä miten tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi siinä linjataan toimintatavat kiusaamisen, häirinnän, väkivallan ja kriisitilanteiden varalle sekä määritellään toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seurannaksi. Sen toteutumisen seurannasta vastaa opetuksen järjestäjä.

Opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty yhteistyössä Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoito-ohjausryhmän, hyvinvointialueen opiskeluhoitohenkilöstön, koulun henkilöstön, oppilaiden, huoltajien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Hartolan kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmassa *kursivoidut kappaleet* ovat suoria lainauksia valtakunnallisista opetussuunnitelman perusteista, oppilas- ja opiskelijahuoltolaista

sekä Opetushallituksen kotisivuilta. Kokonaisuutta on täydennetty Hartolan paikallisilla linjauksilla. Opiskeluhoollon vuosikello (Liite 1) kuvaa Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoollon suunnitelmaa, ja se sisältyy koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

- **Osa 1** sisältää Hartolan kunnan esiopetuksen opiskeluhoolltosuunnitelman.
- **Osa 2** sisältää Hartolan kunnan perusopetuksen opiskeluhoolltosuunnitelman.

OSA 1 HARTOLAN KUNNAN ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Opiskeluhuollosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Esiopetuksessa opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetusyksikköä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ammattilaisten yhteinen työtehtävä. Yhteisöllisen opiskeluhuollon lisäksi lapsilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut sekä kuraattori ja psykologipalvelut. (Opetushallitus 2025)

Ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista opiskeluhuoltotyössä on varhaiskasvatuspäälliköllä ja esiopetusryhmän henkilökunnalla.

Huoltajille ja lapsille tiedotetaan esiopetuksessa käytettävästä opiskeluhuollosta ja jokaisen lapsen oikeudesta yksilölliseen opiskeluhuoltoon.

2. Monialainen opiskeluhuollon yhteistyö

Hartolassa opiskeluhuoltotyön linjauksista ja työnjaosta vastaa Hartolan Lapsi- ja perhepalveluiden Lape -yhteistyöryhmä. Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Asiantuntijaryhmä kootaan vastaamaan lapsiryhmän tai yksittäisen lapsen tarpeisiin.

Esiopetuksessa yhteistyötä tehdään ensisijaisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (mm. lastenneuvola) kanssa (Opetushallitus, 2025).

Hartolan opiskeluhuoltotyössä noudatetaan alueellista lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Yksikkökohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma koskee Hartolan esiopetusta. Se laaditaan esiopetuksen henkilöstön, huoltajien, lasten ja opiskeluhuollon yhteistyötahojen kanssa ja sitä päivitetään tarpeen mukaan.

3. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Hartolan esiopetuksen opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointiin ja toteutukseen vaikuttaa seudullisen arviointikyselyn tulokset esiopetuksen osalta. Maakunnalliset kyselyt toteutetaan vuosittain. Kyselyjen tulokset käsitellään kuntakohtaisesti opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Mahdolliset muut esiopetusta koskevat kyselyt/kyselyjen tulokset otetaan huomioon

opiskeluhoiltoa suunniteltaessa, toteutettaessa sekä arvioitaessa. Opiskeluhoillon itsearviointi toteutetaan vuosittain.

Esiopetuksen opiskeluhoillon kokonaistarvetta selvitetään keskustelemalla henkilöstön, huoltajien, lasten ja yhteistyötahojen kanssa.

3.1 Käytettävissä olevat opiskeluhoiltopalvelut

Terveydenhoitaja

Neuvolapalvelut toteutetaan Hartolassa kaksi kertaa viikossa. Mahdollisuus konsultointiin ja yhteistyöhön. Tarvittaessa terveydenhoitaja osallistuu opiskeluhoiltoaryhmään. Terveydenhoitaja voi osallistua tarpeen mukaan esiopetuksen perheideniltoihin asiantuntijana. Hän voi käydä opastamassa lapsia terveyteen liittyvissä asioissa. Terveydenhoitaja ohjeistaa henkilökuntaa tarpeen mukaan, esim. epidemioiden aikana.

Lapsella on terveystarkastus esiopetusvuoden lopussa ennen koulun alkua.

Psykologi

osallistuu opiskeluhoiltoaryhmiin oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen lapsen että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Psykologi voi käydä seuraamassa esiopetuksen toimintaa ryhmätilanteissa. Opiskeluhoillon kautta ohjataan koulupsykologin palveluihin mm. oppimisvaikeuksien ja tuen tarpeen selvittämiseksi.

Puheterapeutti

Puheterapia palvelua voi saada Lahdesta ja lievemmissä tapauksissa (esim. äännevirheet) vanhemmat voivat hakea lapselle nettiterapiaa. Puheterapian arvioon saa lähetteen neuvolasta. Puheterapian arvion tehnyt suosittelee arvionsa perusteella lähi- tai nettiterapiaa. Puheterapeutit konsultoitavissa puhelimitse tai teamsin välityksellä.

Huoltajia ohjataan ottamaan yhteyttä puheterapeuttiin, jos lapsella havaitaan tuen tarvetta puheen ja kielen kehityksessä. Puheterapeutti konsultoi esiopetuksen henkilökuntaa tarpeen mukaan.

Toimintaterapeutti

Osallistuu oman alansa asiantuntijana opiskeluhoillon palavereihin tarvittaessa.

Varhaisen tuen asiantuntija

Osallistuu opiskeluhoiltoon aktiivisesti opiskeluhoiltoaryhmän asiantuntijajäsenenä ja on mukana myös lasten arjessa mm. pitämällä kaveritaitotunteja. Esiopetuksen henkilöstö ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekevät tarvittaessa tiivistä yhteistyötä varhaisen tuen asiantuntijan kanssa. Myös varhaiskasvatuspäällikön ja varhaisen tuen asiantuntijan yhteistyötä tarvitaan opiskeluhoillon laadun varmistamisessa.

Mahdollisuuksien mukaan varhaisen tuen asiantuntija on läsnä mm. perheiden illoissa.

Muita asiantuntijatahoja käytetään tarpeen mukaan osallistujina opiskeluhoitoryhmissä (esim. kuraattori ja sosiaalityöntekijä).

4. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Opiskeluhoillon tehtävänä on kehittää kokonaisvaltaisesti hyvinvointia tukevaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä ja vahvistaa esiopetuksen yhteisöllisyyttä.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on ensisijaisesti esiopetusyhteisössä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin pyrkivää ennaltaehkäisevää yhteistoimintaa kaikkien toimijoiden (esioppilaat, huoltajat, henkilökunta, alueen yhteistyötahot jne.) kanssa.

Yhteisöllisyyttä tuetaan edistämällä esioppilaan ja huoltajien osallisuutta esikoulu-yhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä. Opiskeluhoitoryhmässä käsitellään mahdolliset esiopetukseen kohdistuneiden kyselyjen tulokset, suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelmat ja koko esiopetusyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintamallit.

Hartolan esiopetuksen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Esiopetuksessa yhteisöllisiä toimintatapoja ovat

- vahvasti yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja esiopetukseen kiinnittymistä painottava toimintakulttuuri ja arki
- perheiden illat
- erilaiset perheelle suunnatut tapahtumat ja juhlat
- teematapahtumat

4.1 Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt

- kokoontuu kerran kuukaudessa
- osallistujina tarpeen mukaan mm. esiopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaisen tuen asiantuntija, varhaiskasvatuspäällikkö ja psykologi, sekä tarvittaessa muita asioiden käsittelemisessä oleellisia avainhenkilöitä ja asiantuntijoita esim. kuraattori
- aiheina esiopetuksen ja koko esiopetusyhteisön hyvinvointia edistävät asiat: yhteisöllinen ja yksilöllinen lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi

4.2. Yhteistyö ja käytännöt esiopetusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksissa sekä esiopetusyhteisön hyvinvoinnin edistämisen toimintatapoja

Esiopetusyhteisön ja -ympäristön on suojattava lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Hyvät työ- ja oppimisolosuhteet luovat edellytykset koko oppimisyhteisön hyvinvoinnille, työ- ja oppimiskyvyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle. Lapsen terveyden edistämiseksi on esiopetusyhteisön ja oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava yhteistyössä esiopetuksen

henkilöstön ja terveydenhuollon, terveystarkastajan, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden kanssa. Työolot tutkitaan joka kolmas vuosi työsuojeluviranomaisten aloitteesta. Tarkastuksesta laaditaan raportti ja samoin todetuista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan suunnitelma. Arvioinnissa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Esiopetusyhteisön ja -ympäristön tulee olla terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettisesti viihtyisä. Fyysiset työolot, kuten sisäilman laatu, esiopetustyön ergonomia, tapaturmavaarat, kalusteiden, sosiaalitilojen, säilytystilojen ja esiopetustilojen siivouksen asianmukainen taso huomioidaan tarkastuksessa. Tarkastuksessa tulee käydä läpi opiskeluhuollon suunnitelma.

Esiopetuksessa noudatetaan laadittua kriisisuunnitelmaa ja varhaiskasvatuksen pelastussuunnitelmaa. Niitä arvioidaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Tiloihin on merkitty poistumisreitit vihrein valoin/vihrein kyltein. Vuosittain järjestetään poistumisharjoitukset.

Muita toimintatapoja, ohjeita ja huomioitavaa hyvinvoinnin edistämiseksi ovat:

Esiopetukseen kiinnittyminen, poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

- huoltaja ilmoittaa heti aamulla ryhmään lapsen poissaolosta tekstiviestillä tai puhelimitse, jos lapsi on pois esiopetuksesta äkillisesti
- esiopettaja seuraa lasten poissaoloja ja toimii seudullisen ohjeistuksen mukaisesti
- tarvittaessa huoltajat pyydetään neuvotteluun, johon voidaan pyytää myös moniammatillista asiantuntija-apua

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

- kuljetettavat lapset tuodaan koulukuljetuksella Visantien puiston portin kohdalle
- aikuinen on vastassa lapsia
- iltapäivisin esiopettaja tai muu sovittu aikuinen huolehtii kuljetuksessa olevat lapset koulukuljetukseen, kuljetusta odotetaan puistossa aidatulla alueella
- lapset haetaan ennen koululle menoa, jotta odotusaika on mahdollisimman lyhyt

5. Opiskeluhuollon järjestäminen ryhmäkohtaisen ja lapsikohtaisen tuen yhteydessä

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan toimipaikan oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestäminen: rakenteet, toimintatavat, työ- ja vastuunjako, moniammatillinen ja monialainen yhteistyö, sekä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan myös, miten ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan. Tärkeää huomioida sekä tiedossa olevat, että esiopetusvuoden aikana ilmenevät tarpeet.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitetaan esimerkiksi opetusryhmien muodostamista siten, että opettajan on mahdollista ottaa huomioon lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet.

Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin käytännöt vastaavat kaikkien esiopetuksessa olevien lasten tarpeisiin.

Lapsikohtaisen tuentarpeen arviointia tehdään, jos oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä lapsen tuen tarpeeseen vastaamiseksi.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen tarve ja vaikuttavuus arvioidaan. Lisäksi kartoitetaan lapsikohtaiset tuen tarpeet, kuten yksilöllinen ohjaus ja erityisopetus. Tarvittaessa käynnistetään viipymättä tukipäätösprosessi: lapsikohtainen tuen arviointi, vanhempien ja lapsen kuuleminen ja OHR (opiskeluhouhtoryhmä) jossa huoltajat mukana. Lapsikohtaisen tuen hallinnollisen päätöksen tekee perusopetuksen rehtori.

Prosessi lähtee liikkeelle yhteisestä esiopetuksen henkilöstön, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja huoltajien näkemyksestä.

Esiopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja valmistelevat tuen tarpeen arvioinnin.

Lapsikohtainen tuen arviointi käsitellään monialaisessa opiskeluhouhtoryhmässä, jossa huoltajan on oikeus olla mukana tai häneltä on kirjallinen lupa asian käsittelyyn. Ryhmä arvioi tarvittavat ja riittävät pedagogiset tukitoimet.

Ryhmä arvioi myös, tarvitaanko opiskeluhoollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai muita tukitoimia. Tukitoimet suunnitellaan lapsen henkilökohtaiseen esiopetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan yhteistyössä lapsen, huoltajan, esiopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

Ennen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamista tulee koollekutsujan sopia lapsen huoltajan kanssa asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Lupa asian käsittelemiseksi on pyydettävä lapsen huoltajalta kirjallisena, mikäli huoltaja ei ole läsnä. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa mm. käsittelyn kirjaamisesta.

5.1 Lapsen sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa

Vanhemmat kertovat esiopetuksen henkilökunnalle lapsen sairaudesta ja sen hoidosta ja laativat kirjalliset ohjeet tarvittavista hoitotoimenpiteistä. Lapsen tarvitsemasta lääkityksestä tehdään kirjallinen lääkehoitosopimus lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

Jokaisen aikuisen velvollisuus (on tiedettävä tarvittavat toimenpideohjeet) on auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapsella esiopetuksen aikana tulee hätätilanne, kuten epileptiakohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio.

Erytisruokavaliota varten esiopetukseen toimitetaan lapsen ruokavaliosuunnitelma, lista kielletyistä ruoka-aineista tai lääkärintodistus. Lääkärin, ravitsemusterapeutin tai terveydenhoitajan antama lausunto on välttämätön silloin, kun ruokavalio liittyy sairauden hoitoon tai muuhun terveydelliseen syyhyyn. Laktoosittomasta tai vähälaktoosisesta ruokavalion noudattamisesta riittää huoltajien ilmoitus.

Lapsen terveydenhuollon tarkastukset huoltajat huolehtivat itse neuvolan terveydenhoitajakäynneillä. Esiopetusvuoden lopussa on kouluunlähtötarkastukset.

Suun terveydenhoito on osa opiskeluhoiltoa. Hartolassa vastuu sen järjestämisestä on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveispalveluilla. Huoltajat huolehtivat lapsen hammashuoltokäynnin terveyskeskuksessa. Esiopetuksessa hammashoitajan kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ja lapsia ohjataan hampaiden hoidossa ja syyhyhygieniassa.

5.2 Opiskeluhoilto kertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoilto kertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoilto kertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskeluhoilto laki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen lapsen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Opiskeluhoilto kertomus löytyy koulun kotisivuilta.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoilto kertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoilto kertomukset sekä muut opiskeluhoillon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä lasta koskevat asiakirjat tallennetaan arkistoon. Asiakirjat ovat salassa pidettäviä.

Opiskeluhoilto kertomukset säilytetään päiväkotiki Vantussa ja niitä käsitellään salassapitosäädösten mukaisesti.

6. Opiskeluhoillon järjestäminen lapsen ja heidän huoltajiensa kanssa

- opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa
- huoltajille annetaan tieto käytettävissä olevasta opiskeluhoillosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon palveluja
- lapsen ja huoltajan osallisuus opiskeluhoillossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhoillosta tiedottaminen lisää opiskeluhoillon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista

- eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio ja vuoropuhelu on tärkeä työmenetelmä opiskeluhollossa
- opiskeluhollostaa tiedotetaan perheilloissa, vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa ja mahdollisessa tiedotteessa

7. Opiskeluholtoosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Hartolan Lape-ryhmä johtaa, ohjaa, seuraa ja arvioi kunnassa tehtävää opiskeluholtoosuutta. Lisäksi esiopetuksen opiskeluholtoosuuryhmä arvioi toimintaansa ja kehittää tarpeen mukaan toimintamalleja seuraavalle toimintavuodelle.

OSA 2 HARTOLAN KUNNAN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

1. Opiskeluhoolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden opiskeluhooltoon koskevassa luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskeluhooltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollossa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon.

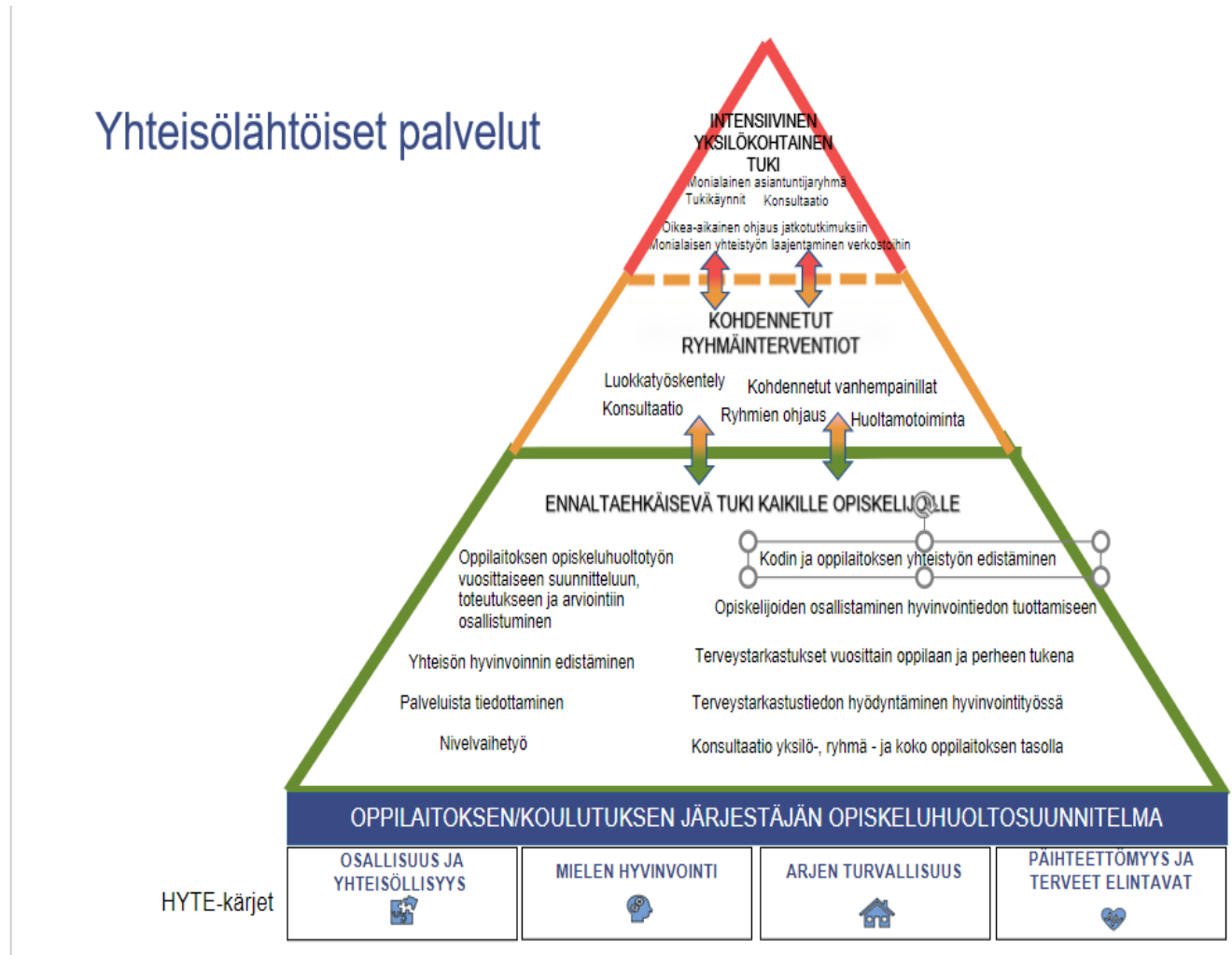
1.1 Opiskeluhooltosuunnitelma ja yhteisölähtöiset palvelut

Hartolan perusopetuksen hyvinvointityölle luovat perustan opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvatut prosessikuvaukset ja yhteisölähtöiset toimintatavat. Perusopetuksessa opiskeluhooltoryhmä vastaa koulun hyvinvointityön suunnittelusta, koordinoinnista, toteutuksesta ja arvioinnista.

Opiskeluhoollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Hyvinvointi on yhteisöllisen opiskeluhoollon kärki. Merkityksellinen ja laadukas opiskeluhooltotyö edistää yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta, joka perustuu suunnitelmalliseen tietoon.

Opiskeluhoollon käytänteitä ja menetelmiä sekä niiden arvioinnista kerättyä tietoa on hyvä tarkastella rinnakkain. Ajantasainen ja laadukas tietoa tukee kehittämistyötä ja on merkittävää tiedolla johtamista.

Opiskeluhoolto tarjoaa palveluitaan koululla ja sen painopiste on yhteisöllisessä työssä. Se tarjoaa ja kehittää palveluitaan yhteisölähtöisesti ja tässä suunnitelmassa kuvatun mukaisesti.

Kuva 1. Yhteisölähtöiset palvelut. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhooltoyksikön kuvaus opiskeluhoollosta yhteisölähtöisenä palveluna.

1.2 Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoolltopalvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta. Näiden palvelujen tavoitteena on edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia, vahvistaa yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tukea opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia ja sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 7 §)

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16 §:n mukaista kouluterveydenhuoltoa. Opiskeluterveydenhuollolla tarkoitetaan saman lain 17 §:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa.

Hartolan kunnan perusopetus tekee yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelut -yksikön kanssa, joka vastaa opiskeluhoitopalveluista.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön ja vanhempien kanssa. Kouluterveydenhuollossa työskentelevät kouluterveydenhoitajat ja koululääkärit. Määräaikaiset koko ikäluokkaa koskevat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon. Peruskoulun aikana oppilailla on yhdeksän terveystarkastusta. Koulun alkaessa ensimmäisellä luokalla, murrosikää lähestyttäessä viidennellä luokalla ja peruskoulun loppuvaiheessa kahdeksannella luokalla oppilaille tehdään laaja terveystarkastus, johon kuuluu terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastus sekä vanhempien tapaaminen. Terveystarkastuksissa pyritään havaitsemaan tukea tarvitsevat lapset ja nuoret. Perheiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittavan tuen järjestämiseksi. Oppilas voi hakeutua kouluterveydenhoitajan vastaanotolle koulukohtaisesti sovittuina vastaanottoaikoina. Myös vanhemmat voivat ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan lapsen terveyteen tai hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Koululääkärin vastaanotolle hakeudutaan terveydenhoitajan kautta. Sairaushoito ei sisälly kouluterveydenhuoltoon, ainoastaan koulupäivän aikana tapahtuneet lievät tapaturmat ja sairaustapaukset kuuluvat palvelun piiriin.

Kuraattori- ja psykologipalvelut

Jokaisella koululla on käytettävissä psykologi ja kuraattori, jotka tukevat koko kouluyhteisön ja yksittäisen oppilaan hyvinvointia. Lapsi, nuori, huoltaja tai henkilöstön jäsen voi ottaa yhteyttä oman yhteisön kuraattoriin ja psykologiin. Kuraattori osallistuu opiskeluhoitotyöhön sosiaalihuollon asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Kuraattoripalvelujen päämääränä yhteisössä on syrjäytymisen ehkäiseminen sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsen edun toteutuminen. Kuraattoripalvelu ehkäisevänä sosiaalipalveluna tarjoaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jolla edistetään hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta sekä yhteistyötä perheiden ja muiden läheisten kanssa. Työn tavoitteena on oppilaan voimavarojen ja toimintakyvyn edistäminen sekä pyrkimys muovata ympäröiviä olosuhteita yhteistyössä lähiyhteisön kanssa. Kuraattorin osaamiseen sisältyy opetustoimen ja sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi yksilöä ja perhettä tukevan palvelujärjestelmän tuntemus, sosiaalisiin ongelmiin liittyvä muutostyö sekä lasten ja nuorten verkostojen kanssa tehtävä tavoitteellinen yhteistyö.

Psykologi osallistuu opiskeluhoitotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksittäisen oppilaan että koko yhteisön hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Psykologi voi olla mukana suunnittelemassa koko yhteisön tai yksittäisen ryhmän hyvinvointia tukevia toimenpiteitä. Psykologin työn tavoitteena on tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia psykologisten arviointi-, konsultaatio- ja neuvontapalvelujen avulla. Psykologin työ sisältää oppilaan oppimisvaikeuksien, erilaisten koulunkäyntivaikeuksien ja psyykkisen tilanteen arviointia sekä tukitoimien suunnittelua ja

toteuttamista yhteistyössä oppilaan lähiverkoston ja tarvittavan yhteistyöverkoston kanssa. Psykologit ohjaavat tarvittaessa perheitä koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin.

2. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetushallituksen määräyksen mukaisesti ja opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi tulee opetuksen järjestäjän laatia opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma kutakin koulutusmuotoa varten. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoillon ohjausryhmä.

Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoillon osalta paikallisen opetussuunnitelman sekä yksikkökohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennettuja tietoja. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma toimii osaltaan pohjana myös myöhemmin valmistuvalle hyvinvointialueen alueelliselle opiskeluhoitosuunnitelmalle.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa (esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus) koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

2.1. Perusopetuksen valmistava opetus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoilossa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhoiltoon. Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen, kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Hartolan kunnassa perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään tarvittaessa Hartolan Yhtenäiskoulussa. Valmistavan opetuksen oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti perusopetuksen oppilaiden kanssa. Tämä opiskeluhoitosuunnitelma kattaa sekä perusopetuksen että perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden opiskeluhoitotyön.

2.2 Koulukohtaisesti kuvattavat asiat

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

- 1) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista;*
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;*
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;*
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.*

Edellä mainitut asiat käsitellään yksityiskohtaisemmin tämän opiskeluhoitosuunnitelman myöhemmissä luvuissa.

Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoito on kuvattu opiskeluhuollon vuosikellossa, joka löytyy opiskeluhoitoryhmän peda.net-sivustolta (liite 1: mallipohja).

Vuosikello toimii lukuvuoden suunnittelun välineenä ja sitä voidaan tarvittaessa päivittää lukuvuoden kuluessa. Sen avulla vahvistetaan opiskeluhoitotyön käytäntöjä sekä lisätään työn näkyvyyttä koulun arjessa.

Lisäksi perusopetuksen kriisisuunnitelma on liitetty opetussuunnitelman yhteyteen.

3. Arvio opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opiskeluhuollon kokonaistarvetta arvioidaan keräämällä kouluittain tiedot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja hyvinvointialueen ilmoittama arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut). Tiedot ilmoitetaan opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräjassa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 § 9a määrittää säädökset opiskelijahuollon kuraattorien ja psykologien sitovasta mitoituksesta. Kuraattoreiden sitovat mitoitukset tulivat voimaan 1.1.2022. Sen mukaan opiskelijahuollon palveluissa yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 oppilasta. Psykologien mitoitukset muuttuvat 1.8.2023, jonka mukaan yhtä psykologia kohden voi olla enintään 780 oppilasta. Keväällä 2023 Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) julkaisi kouluterveydenhuollon henkilömitoitussuosituksen. Suosituksen mukaan yhtä kouluterveydenhoitajaa kohden olisi enintään 460 oppilasta.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta kootaan kouluilta. Siihen sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Arvio ilmoitetaan henkilötyövuosina. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotasaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Hartolan kunnan perusopetuksessa, Hartolan Yhtenäiskoulussa, opiskeluhoitoryhmä arvioi ja pohjaa opiskeluhuollon kokonaistarpeen viimeisimpien kouluterveyskyselyiden ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavien seurantatietoja avulla. Kokonaistarpeen arvioinnissa hyödynnetään myös:

- Opiskeluhoitopalveluiden asiakkuuksien määräaikojen toteutumista
- Kunnan/asuinalueen erityispiirteet
- Oppilaskohtaisen tuen saavien oppilaiden määrät
- Pohjana terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskeva seurantatieto, jossa myös oppilaiden, huoltajien, opiskeluhoitopalveluiden ja opetushenkilöstön osuus

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen henkilömitoitusten arviot kerätään ja säilytetään koulun peda.net -sivuilla opiskeluhuollon kansiossa. Näitä arvioita käytetään yhteistyöneuvotteluissa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden kanssa.

Syksyllä 2025 Hartolan Yhtenäiskoulun arviossa opiskeluhuollon kokonaistarpeeksi 1.8.2025 alkaen ilmoitettiin

Palvelu	Resurssi
koululääkäri	0,09
kuraattori	0.3
psykologi	0.2
terveydenhoitaja	0.3

Hartolassa on toimittu opiskeluhoitolaisten määräaikojen puitteissa kuraattori- ja psykologityön osalta. Kunnan erityispiirteinä on kohtuullisen pitkät matkat esimerkiksi erikoisairaanhoidon ja muihin palveluihin, jonka takia kuraattorin ja psykologin työnkuva on muotoutunut laajemmaksi. Lisäksi Hartolan pienen paikkakunnan ominaisuudet erityispiirteinä vaikuttavat myös psykologin -ja kuraattorin työn sisältöihin.

Yksilöllisen opiskeluhoitotyön lisäksi Hartolassa on panostettu yhteisölliseen opiskeluhoitoon. Opiskeluhoitotyö on ollut Hartolassa säännöllistä ja suunnitelmallista. Kuraattori ja psykologi ovat osallistuneet työpanoksellaan myös tähän työhön sekä työn kehittämiseen.

Arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet. Tieto kerätään hyvinvointialueelta.

Syksyllä 2025 Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Opiskeluhoitopalvelut -yksikkö ilmoitti Hartolan perusopetuksen opiskeluhuollon käytettävissä olevat resurssit henkilötyövuosina/ammattiryhmä.

Palvelu	Resurssi
koululääkäri	0.09
kuraattori	0.3 (sisältyy vastaavan kuraattorin tehtävä)
psykologi	konsultoiva
terveydenhoitaja	0.3

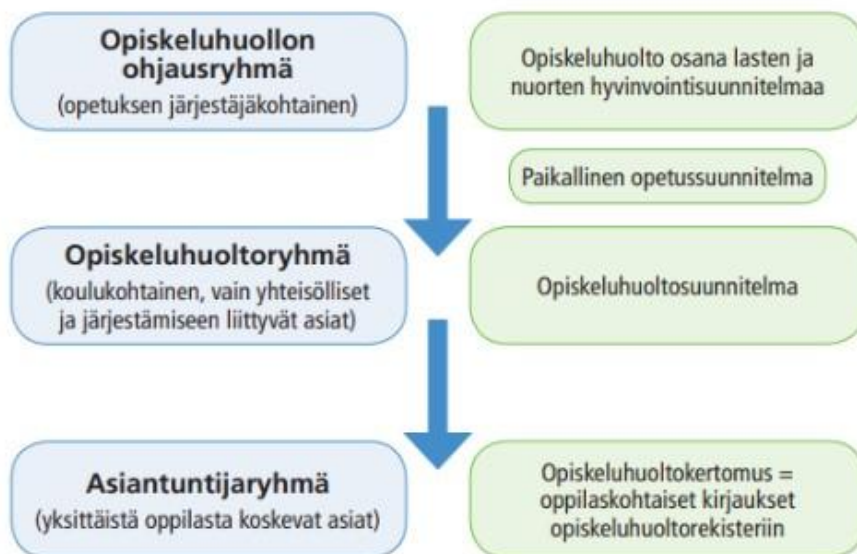
4. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskelu huollon edistämiseksi

Yhteisöllisellä opiskelu huollolla tarkoitetaan perusopetus laissa (1287/2013) toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitos yhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskelu huoltoa toteuttavat kaikki opiskelu huollon toimijat.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskelu huoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitos yhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitos yhteisön hyvinvoinnista.

4.1 Opiskelu huoltoryhmän johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Oppilaiden oikeuksien lain mukainen toteutuminen varmistetaan opiskelu huoltotyössä ennakoivalla johtamisella. Tämä perustuu ajantasaiseen tietoon oppilaiden oppimisesta, terveydestä ja hyvinvoinnista koulusta toimintaympäristönä. Opiskelu huollon johtaminen ja monialainen yhteistyö yhteisenä kokonaisuutena mahdollistavat sen, että oppilaalle tarjottava tuki on oikea-aikaista, yhdenvertaista ja että opiskelu huolto on lapsi- ja nuorilähtöistä.

Kuva 3. Opiskeluhoollon johtamisen rakenteet ja suunnitelmat perusopetuksessa.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä eli Hartolan kunnan LAPE-ryhmä vastaa monialaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opetuksen järjestäjän tasolla. Ohjausryhmän tehtävänä on asettaa yhteiset tavoitteet opiskeluhoollon toiminnalle ja tukea niiden saavuttamista ja yhtenäisiä toimintatapoja. Hartolan kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmässä ovat mukana toimialat ja ammattiryhmät, joita opiskeluhoito koskee. Ryhmässä on mukana myös yhteistyötahojen (esim. nuoriso- ja liikuntatoimi, erikoissairaanhoido, lastensuojelu, seurakunnat, poliisi, järjestöt), sekä oppilaiden ja huoltajien edustus. Hartolan Yhtenäiskoulua edustavat rehtori ja apulaisjohtaja. Ohjausryhmä kokoontuu muutaman kerran vuodessa.

Opiskeluhooltoryhmän johtaminen

Rehtorilla on kokonaisvastuu koulun hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Rehtori vastaa opiskeluhoollon lainmukaisesta toteuttamisesta koulussa. Samalla hän huolehtii opetuksen järjestäjän asettamien tavoitteiden ja määräyksien noudattamisesta.

Hartolan Yhtenäiskoulussa apulaisjohtaja johtaa opiskeluhooltoryhmää, jolla on tehtävän hoitamisen edellyttämät toimivaltuudet.

Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhooltoryhmä

Hartolan kunnan perusopetuksessa Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhooltoryhmä vastaa perusopetuksen yhteisöllisestä opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmään kuuluvat rehtori, apulaisjohtaja/opinto-ohjaaja, laaja-alaiset erityisopettajat, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja varhaisen tuen asiantuntija.

Luokkakohtaisten käsittelyiden yhteydessä ryhmään kutsutaan luokanopettaja/luokanvalvoja, luokan oppilaiden sekä huoltajien edustajat. Ryhmään voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita.

Opiskeluhooltoryhmän kokoontumisista laaditaan muistio. Muistiot ovat koulun henkilökunnan luettavissa koulun peda.net -sivustolla.

Opiskeluhooltoryhmä koordinoi, suunnittelee, arvioi ja kehittää toimintaansa Hartolan kunnan opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhooltoryhmä käyttää tiedolla johtamiseen erilaisia välineitä, joita ovat mm. vuosikello, tiedonkeruumittareita ja niiden prosesseja (mm.

kouluterveyskyselyt, poissaolojen seurantamalli, Mitä kuuluu- prosessi). Opiskeluhoitoryhmä arvioi omaa toimintaansa vuosittain seudullisesti toteuttavalla arvioinnilla. Johtopäätösten avulla kehitetään toimintaa.

Opiskeluhoitoyhteyden vuosikellon avulla suunnitellaan vuosittaista toimintaa. Suunnittelun tärkeänä lähtökohdaksi ovat terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin mittareiden tuloksia. Vuosikello toimii myös opiskeluhoitoyhteyden oman työskentelyn suunnittelussa. Se raamittaa kouluhoitoyhteydessä toteutettavan hyvinvointiin tähtäävän yhteisölliseen työhön liittyviä työmuotoja. Vuosikello raamittaa myös erilaisten sidosryhmien kanssa tehtävää työtä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoyhteyden keskeisiä tehtäviä ovat

- koko kouluhoitoyhteyden hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoitoyhteyden toteuttaminen
- vuosisuunnitelman laatiminen vuosikellon avulla
- oppilaiden ja hoitajien edustajien osallistaminen hyvinvointi- ja opiskeluhoitoyhteyden työhön
- luokkakohtaiset oppilaiden ja heidän hoitajiensa tapaamiset (Mitä kuuluu – prosessi)
- oppimisympäristön kehittäminen (mm. ryhmäytymiset, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, työrauhan tukeminen)
- erilaisten toimintamallien ”jalkautus”, perehdytys, tiedottaminen ja arviointi (poissaolomalli; kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän -suunnitelma)
- opiskeluhoitoyhteyden yhteistyön kehittäminen ja seuranta kotien ja kouluhoitoyhteyden kanssa
- opiskeluhoitoyhteyden suunnittelua ja arviointia varten tiedon kerääminen eri lähteistä
- alueellinen yhteistyö ja hyvinvointityö kouluhoitoyhteyden ulkopuolisten tahojen kanssa
- opiskeluhoitoyhteydestä tiedottaminen
- lakisääteisten hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien laatiminen

4.2 Oppilaiden ja kouluhoitoyhteyden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Opiskeluhoitoyhteyden tavoitteena on edistää oppilaiden ja kouluhoitoyhteyden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä ehkäistä ongelmia ennakoivasti. Vastuu kouluhoitoyhteyden hyvinvoinnista kuuluu koko henkilökunnalle sekä opiskeluhoitoyhteyden työntekijöille – kuraattorille, psykologille ja terveydenhoitajalle. Työtä ohjaavat opiskeluhoitoyhteyden vuosikello ja keväällä toteutettava itsearviointi, joka toimii tulevan lukuvuoden suunnittelun perustana.

Opiskeluhoitoyhteyden seuraa, arvioi ja kehittää kouluhoitoyhteyden sekä oppilasryhmien hyvinvointia yhteistyössä eri tahojen kanssa. Ryhmä kokoaa ja analysoi tietoa monipuolisesti eri lähteistä, kuten hyvinvointikyselyistä, poissaolo- ja kurinpitotilastoista, terveystarkastusten raporteista sekä opettajien ja hoitajien havainnoista. Kootun tiedon avulla opiskeluhoitoyhteyden harjoittaa tiedolla johtamista: se tunnistaa kehittämiskohteita, suuntaa toimenpiteitä ja tukee koulun toimintakulttuurin jatkuvaa parantamista.

Hyvinvoinnin seuranta toteutetaan useilla mittareilla, kuten Move!-, Kouluterveys- ja KiVa-koulukyselyillä sekä laaja-alaisilla terveyskyselyillä. Opiskeluhoitoyhteyden vuosikellossa on määritelty seurantajaksojen ajankohdat ja tulosten käsittelyn prosessi. Oppilaiden ja hoitajien osallisuutta vahvistetaan vuosittaisella Mitä kuuluu -kyselyllä, jonka tulokset käsitellään opiskeluhoitoyhteydessä

yhdessä oppilas- ja huoltajaedustajien kanssa. Näiden pohjalta suunnitellaan toimenpiteitä koulun ja luokkien hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opiskeluhuollon toimintaa ohjaa myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka on muutetun lastensuojelulain (610/2022) 12 §:n mukainen asiakirja. Päijät-Hämeen hyvinvointialue vastaa alueellisesta suunnitelmasta, ja Hartolan kunta sisällyttää oman suunnitelmansa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (612/2021) mukaiseen laajaan hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnittelutyöhön on osallistunut Hartolan kunnan LAPE-ryhmä.

4.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmien seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli

Perusopetuslain 26 § (628/1998) velvoittaa opetuksen järjestäjiä ennaltaehkäisemään, puuttumaan ja seuraamaan systemaattisesti peruskouluikäisten oppilaiden poissaoloja ja ilmoittaa oppilaan luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Poissaolojen ennaltaehkäisyä, niiden seuranta ja poissaoloihin puuttumista on kuvattu myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (luvut 4.2, 5.1 ja 5.6).

Hartolan kunnassa on käytössä Päijät-Hämeen seudullinen poissaoloihin puuttumisen malli perusopetuksessa, jossa on kuvattuna poissaolojen ennaltaehkäisy, niiden seuranta ja poissaoloihin puuttumisen periaatteita. Malli korostaa ennaltaehkäisyn ja kouluun kiinnittävän yhteisöllisen opiskeluhoitotyön tärkeyttä. Koulupoissaoloja tulee seurata säännöllisesti ja niihin on puututtava oikea-aikaisesti, jotta oppilaat saavat riittävän ja oikeanlaisen tuen oppimiseen, koulunkäyntiin ja hyvinvointiin.

Koulun henkilöstön perehdyttäminen ja yhteiset keskustelut koulun toimintatavoista sekä oppilaiden ja huoltajien tiedottaminen poissaoloihin puuttumisen mallista ja toimintatavoista mahdollistavat toimivan yhteistyön sekä tukevat kouluissa tehtävää työtä poissaolojen parissa.

Päijät-Hämeen poissaoloihin puuttumisen malli:

<https://peda.net/alueet/pajathame/perusopetuksen-sitouttava-kouluyhteisotyo>

Poissaolojen ennaltaehkäisyssä ja oppilaiden koululäsnäolon tukemisessa tavoitteena on vahvistaa koulun kohtaavaa, yhteisöllistä ja osallistavaa toimintakulttuuria sekä turvallista kouluilmapiiriä, joka tukee oppilaiden oppimista, säännöllistä koulunkäyntiä ja hyvinvointia. Ennaltaehkäisevä, yhteisöllinen työ edellyttää systemaattista suunnittelua ja siihen kohdennettua resurssia. Oppilaiden koululäsnäoloa tukevat toimet kirjataan opiskeluhuollon vuosikelloon ja koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Opiskeluhoitoryhmän tehtäviin kuuluu opiskeluhoitotyön koordinointi, vastuutehtävien jakaminen, toteutuneen toiminnan arviointi sekä poissaolotiedon hyödyntäminen ehkäisevien toimintatapojen kehittämisessä ja poissaoloihin oikea-aikaisessa puuttumisessa.

Hartolan Yhtenäiskoulussa seurataan oppilaiden poissaoloja säännöllisesti osana yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Poissaolojen systemaattinen seuranta on jo itsessään toimenpide, jolla voidaan ehkäistä poissaolojen syntymistä ja lisääntymistä. Poissaoloja tarkastellaan kokonaisvaltaisemmin poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti yhteisöllisellä tasolla opiskeluhoitoryhmissä. Opiskeluhoiton vuosikellossa on kuvattuna toimintatavat poissaolotietojen kirjaamiseen, keräämiseen ja käsittelyyn. Opettajat seuraavat oppilaiden poissaoloja säännöllisesti ja puuttuvat niihin tarvittaessa yhteisen toimintatavan mukaisesti. Oppilaiden poissaoloja tulee tarkastella myös koulu-, luokka-aste ja luokkatasoilla osana suunnitelmallista opiskeluhoitoa. Poissaolojen tarkastelu auttaa tunnistamaan oppilaat, jotka tarvitsevat tukea, ja varmistaa, että toimenpiteet ovat oikea-aikaisia. Poissaolotieto auttaa myös tunnistamaan laajempia yhteisötason haasteita ja tukee suunnitelmallista monialaista työskentelyä myös esimerkiksi luokkien parissa.

Oppilaiden poissaoloihin puututaan poissaolojen syistä riippumatta riittävän varhain ja oikea-aikaisesti. Oppilaan poissaoloihin puuttumisessa on tärkeää keskustella asiasta oppilaan ja hoitajien kanssa, jotta saadaan muodostettua kokonaiskuva oppilaan tilanteesta. Koulun on hyvä tarjota tukea poissaolojen aiheuttamiin oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviin haasteisiin jo varhaisessa vaiheessa, jotta vältytään hankalien poissaolokierteiden syntymiseltä. Poissaolojen lisääntyessä ja ongelmallisiin poissaoloihin puuttumisessa tarvitaan usein monialaista yhteistyötä ja poissaolojen taustasyiden tarkempaa selvittelyä. Hartolan Yhtenäiskoulussa on sovittuna yksilökohtaisen opiskeluhoitoa toimintatavoista. Eri ammattiryhmien keskinäinen matalan kynnyksen konsultaatio on tärkeää monialaisessa yhteistyössä. Tarvittaessa kootaan monialainen asiantuntijaryhmä tukemaan oppilaan oppimista, koulunkäyntiä ja hyvinvointia. Lisäksi yhteistyöhön voidaan kutsua koulun ulkopuolisia toimijoita.

4.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Ehkäisevä päihdetyö on osa opiskeluhoiton kokonaisuutta. Päihdekasvatus on osa koulun arjen toimintaan ja oppilaiden hyvinvoinnin tukemista. Sen tavoitteena on edistää sekä yhteisöllistä että yksilöllistä hyvinvointia ja varmistaa oppimisympäristön terveellisyys ja turvallisuus.

Tässä opiskeluhoitosuunnitelmassa on Hartolan kunnan perusopetuksessa käytössä olevat päihdemallit, joilla pyritään ehkäisemään oppilaiden päihteisen käyttöä sekä puututaan mahdolliseen käyttöön kouluaikana. Keväällä 2023 on Opiskeluhoiton ja oppimisen tuen maakunnallisessa yhteistyöryhmässä sovittu, että päihdemallit ovat yhtenevät Päijät-Hämeen perusopetuksen yksiköissä.

Päihdesuunnitelmassa on avattuna tarkemmin toimintatavat ja tuen ja avun piiriin ohjaaminen tilanteissa, joissa oppilas käyttää tai epäillään että oppilas käyttää oppilaitoksen tiloissa päihteitä, tupakka- ja nikotiinituotteita tai pelaa rahapelejä kouluajalla.

Huolen varhainen tunnistaminen ja puheeksi oton taitojen vahvistaminen yhdessä koulun henkilökunnan kanssa on tärkeää.

Vuosittain koulussamme pidetään päihdekasvatustunteja. Päihdekasvatustunnit toteutetaan yhteistyössä ulkopuolisten toimijoiden kanssa ja/tai esim. terveystiedon oppitunneilla.

Päihdekasvatusmallit ovat Hartolan yhtenäiskoulun opetussuunnitelman liitteenä ja ne löytyvät koulun peda.net -sivustolta.

<https://www.lahti.fi/vapaa-aika/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/paihteet-ja-muut-riippuvuudet/>

4.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa.

Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Osana opiskelu huoltosuunnitelmaa on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Opettajan tai rehtorin velvollisuutena on ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.

Fyysistä turvallisuutta ja oppimisympäristön terveellisyyttä edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä koulu yhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu yhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvaan koskevat toimintatavat.

Koulu yhteisön kohdatessa fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavia tilanteita opiskelu huollon tavoitteena on tukea yhteisön toimintakyvyn säilymistä. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

5. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (Yksilökohtainen opiskelu huolto)

Yksilökohtaisella opiskelu huollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskelu terveyden huollon palveluja, opiskelu huollon psykologi- ja kuraattoripalveluja, monialaista yksilökohtaista opiskelu huoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Yksilökohtaisessa opiskeluhoillossa noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säädöksiä.

5.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoiltopalveluihin

Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon (Oppilas- ja opiskelijahuiltolaki 1287/2013 3§ 2.mom.). Yksilökohtaisella oppilashuillolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuillon palveluja, oppilashuillon kuraattori- tai psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuilltoa. Opiskeluhoiltopalveluiden tulee olla opiskelijalle helposti saavutettavissa.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulun henkilökunnalla, oppilailla ja heidän huoltajillaan on tieto opiskeluhoiltopalveluista, yhteystiedoista ja yhteydenottomahdollisuuksista. Koulun ja opiskeluhoillon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppilas hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon etuuksia ja palveluja.

5.2 Oppilaan oikeus opiskeluhoillon palveluihin

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. (Oppilas- ja opiskelijahuiltolaki 1287/2013 15§)

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus päästä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Hartolan Yhtenäiskoulussa on kerran viikossa terveydenhoitajan avoin vastaanotto. Samoin on varmistettava mahdollisuus saada yhteys terveydenhoitajaan saman päivän aikana. Hoidon tarpeen arviointi ja sen mukaan tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuiltoain (51 a, 51 b) säädetyin mukaan.

5.3 Koulun työntekijän arvio opiskeluhoiltopalveluiden tarpeesta

Jos koulun työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoiltopalveluja, on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuillon työntekijään, opiskeluhoillon kuraattoriin tai psykologiin yhdessä opiskelijan kanssa. Yhteydenotto tulee siis tehdä viipymättä, kun huoli opiskelijasta herää. Tässä yhteydessä luovutetaan tiedossa olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

5.4 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot

Oppilasta tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa oppilaiden, opettajien, muiden kouluyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden sekä perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä muun muassa iltapäivätoiminnan, muiden perusopetusta antavien koulujen, jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten, sosiaali- ja terveystoimen sekä lasten ja nuorten kehitystä tukevien toimijoiden esim. nuorisotoimen (koulun nuorisotyöntekijä) kanssa. Verkostoituminen seurakunnan, paikallisten järjestöjen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa on myös tärkeää.

Erikoissairaanhoidon poliklinikat ja sairaalakoulu voivat olla tapauskohtaisesti yhteistyötahoina.

5.5 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

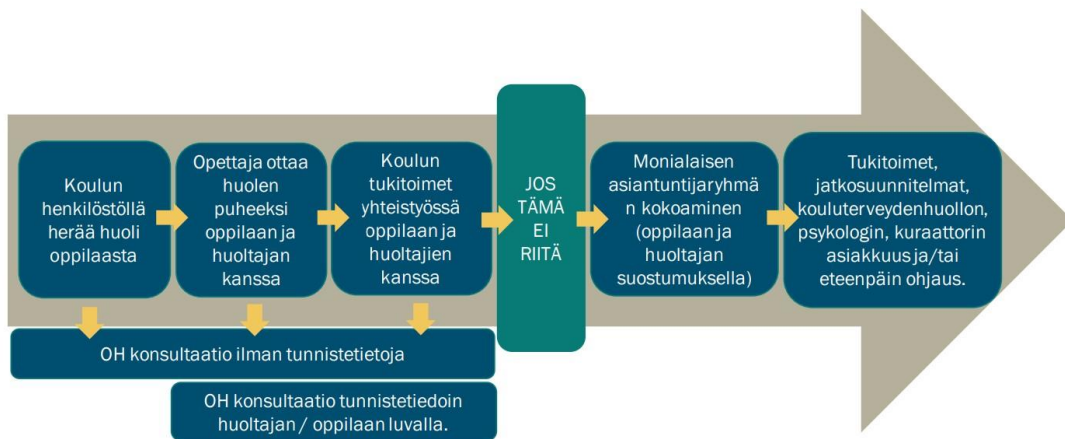
Yksilökohtainen opiskeluhoito edellyttää aina oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumusta etukäteen. Ryhmän kokoonpanosta ja työskentelyn aloittamisesta voidaan sopia suullisesti, mutta ensimmäisessä kokoontumisessa pyydetään suostumus kirjallisesti. Oppilaan ikä, kehitystaso sekä muut henkilökohtaiset edellytykset, kuten omat mielipiteet ja toiveet, huomioidaan oppilasta koskevista toimenpiteistä ja ratkaisuisista. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluita, kuraattori- tai psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräämääräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttamiseen.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoitoon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoitoon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tarpeen mukaan, kun kyseessä on yksilökohtainen opiskeluhoitoasian käsittely. Monialainen ryhmän tavoitteena on yhdessä seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista sekä tukea lasta ja nuorta sekä tarvittaessa hänen perhettään. Tärkeää on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Yhdessä selvitetään tuen tarvetta, etsitään sopivia tukimuotoja ja järjestetään tarvittava tuki (ks. alla oleva kuva 4).

Kun huoli herää - perusopetus

Kuva 4. Puheeksi ottamisen, konsultaation ja monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, ”Kun huoli herää” -prosessi

Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö tiedottaa sovitusti opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille, esim. rehtorille.

Oppilaan asiankäsittelyyn voi osallistua esim. asiantuntija tai oppilaan läheinen. Tässä tapauksessa tarvitaan oppilaan/huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus. Ryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Opiskeluhoultotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

5.6 Opiskeluhoultokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoultorekisterille

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoultokertomus. Monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön tulee huolehtia, että opiskelijan tiedot ja hänen tukemiseensa liittyvät toimenpiteet kirjataan opiskeluhoultokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireille panija eli huolen havainnut henkilö
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut aiemmat ja nykyiset tukitoimenpiteet (esim. yhteistyö eritahojen kanssa)
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa

- kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhoitotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoitorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää rekisteriä.

Rekisterin vastuuhenkilönä toimii rehtori. Rehtori päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta oppilaalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen huoltajaltaan. Tiedon luovuttamiseen oikeuttavat kuitenkin mm. Julkisuuslaki 24 § ja Perusopetuslaki 40 §.

Jos opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoillon palveluiden eli kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asiakas- ja potilaskirjaukset tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin. Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitäjänä toimii hyvinvointialue.

Opiskeluhoitokertomuslomake on Hartolan Yhtenäiskoulun peda.net-sivulla.

5.7 Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Koulun on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittavat opiskeluhoitopalvelut.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Opetusta häiritsevälle, muuten koulun järjestyssääntöjä rikkovalle tai vilpillisesti menellelle oppilaalle voidaan määrätä perusopetuslaissa säädetty kurinpitotoimi tai ojentaa häntä perusopetuslaissa tarkoitetuilla tavoilla. Kurinpitotoimea käytettäessä otetaan huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Koulun kurinpitotoimia voidaan käyttää, vaikka toiminta olisi johtanut rikosoikeudellisiin toimenpiteisiin (Perusopetuslain muutos ns. kaksoisrangaistavuuden POL 36c§ poistumisesta). Muutos parantaa perusopetuslakiin sisältyvien kurinpitotoimien käytettävyyttä, vaikka samassa asiassa olisi käynnistynyt rikosoikeudellinen prosessi.

Oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän

henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. (perusopetuslaki 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)

Hartolan Yhtenäiskoulussa rehtori päättää oppilaan koulupäivän epäämisestä opettajan ilmoituksen tai itse havaitsemansa perusteella. Rehtori kirjaa teon/ laiminlyönnin sekä kirjaa epäämistä koskevat tiedot.

Rehtori tekee päätöksen koulupäivän epäämisestä ja kirjaa sen Wilman toimenpiteisiin kurinpitotoimena. Rehtori arvioi samana päivänä saamiensa tietojen perusteella evätäänkö myös oppilaan seuraava koulupäivä.

Koulupäivän epäämisestä päättävä rehtori on yhteydessä huoltajiin, kertoo koulupäivän epäämisestä ja antaa tilaisuuden tulla kuulluksi. Rehtori selvittää, pystyykö huoltaja hakemaan oppilaan koululta tai voiko oppilas lähteä kotiin huoltajan luvalla. Rehtori kirjaa yhteydenoton huoltajaan. Oppilaalle järjestetään valvonta lopun koulupäivän ajaksi, mikäli huoltaja ei voi perustellusta syystä hakea oppilasta tai oppilas ei saa lähteä huoltajan luvalla kotiin.

Oppilaalle tehdään suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta epäämisen aikana sekä turvallisesta paluusta kouluun. Tämä suunnitelma kirjataan Wilman kurinpitotoimeen kohtaan lisätietoja. Rehtori tekee kirjaamisen yhteistyössä luokanvalvojan/luokanopettajan ja oppilashuollon kanssa.

Wilman toimenpiteet-lomakkeelle kirjataan huoltajan ja oppilaan kuuleminen koulupäivän epäämisestä ja siihen liittyvien suunnitelmien tekemisestä. Kirjaamisesta vastaa rehtori yhteistyössä epäämistä esittäneen opettajan kanssa.

Oppilaalle järjestetään tarvittaessa kuraattori- tai psykologipalvelut opetuksen epäämisen aikana tai Oppilashuoltolain 1287/2013 15§ mukaisesti viimeistään seitsemän päivän kuluessa koulupäivän epäämisestä. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä.

Oppilaan oppilashuollollisen ja pedagogisen tuen järjestämisestä huolehditaan koulupäivän epäämisen aikana ja sen jälkeen.

Opetuksen epäämisestä ilmoitetaan koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. (Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta)

Määräaikainen erottaminen

Jos kirjallinen varoitus ei tuota toivottua tulosta oppilaan käytökseen/toimintoihin, hänet voidaan erottaa enintään kolmen kuukauden ajaksi koulusta. Ennen erottamista kuullaan oppilasta ja hänen huoltajaansa. Rehtori esittää oppilaan erottamista sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle, joka päättää asiasta. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjä huolehtii, että oppilaalla on erottamisen aikana mahdollisuus pysyä opetuksessa mukana. (POL 36§ 1 ja 5 mom.)

Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

5.8 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1,5, ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvioin toimintakäytänteet (mt. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy oppilaan hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja terveydentilan arvioimisen lisäksi vanhempien ja koko perheen hyvinvoinnin selvittely kokonaisvaltaisesti ja siihen kutsutaan mukaan oppilaan molemmat huoltajat. Tarkastusta varten oppilas täyttää terveystarkastuslomakkeen ja vanhemmat terveystarkastuksen esitietolomakkeen.

Luokanopettaja tai -valvoja antaa kouluterveydenhuollolle oman arvionsa oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lomakkeen käyttöönotosta sovitaan terveydenhuollon ja opetustoimen yhteistyössä.

Tarkastusten käytännön toteutus sovitaan koulukohtaisesti opiskeluhoollon yhteistyönä. Lomakkeen käyttöön liittyvät asiat, kuten lomakkeen kulku ja aikataulut, käydään koululla läpi yhdessä kouluterveydenhuollon ja tarkastettavien luokkien opettajien tai luokanvalvojen kesken. On tärkeää, että kaikki osaavat tarvittaessa vastata huoltajien ja oppilaiden kysymyksiin lomakkeesta. Lomakkeen käyttöön voidaan yhdistää vanhempaintapaamisia tai muita yhteistyötilanteita, mikäli se on aikataulullisesti mahdollista. Ennen tarkastusten alkua käytävä kouluterveydenhuollon ja opettajan/luokanvalvojan välinen keskustelu luokan tilanteesta yleisellä tasolla auttaa suuntaamaan terveystarkastusten sisältöä oikein.

Laajoissa terveystarkastuksissa huomioidaan kaikki edellä mainitut kyselyt ja niissä esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja vanhempien kanssa. Oppilaan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille oppilaan kanssa työskenteleville opiskeluhoollon toimijoille, opettajalle/luokanvalvojalle tai muille tahoille. Tietojen luovuttaminen kouluterveydenhuollosta tapahtuu aina tietosuoja- ja tietosuojalainsäädännön mukaisesti: kirjallisella suostumuksella tai lakiin perustuen (esim. perusopetuslaki ja lastensuojelulaki). Oppilaan potilasasiakirjaan kirjataan mitä tietoa on siirretty, kenelle ja millä perusteella (suostumus tai säädösperuste). Allekirjoitetut tiedonsiirtoluvat säilytetään alkuperäisinä.

Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake

5.9 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Vanhempien velvollisuus on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja koulunkäynnin ohjaajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja koulun kanssa.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat vanhempien sekä opettajan ja koulunkäynnin ohjaajan lisäksi erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä (kuten lääkitys) sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Kouluneuvotteluihin pyydetään paikalle kouluterveydenhoitaja ja tarvittaessa myös koululääkäri.

Kun lapsi aloittaa koulunkäynnin, järjestetään hoitoneuvottelu jo keväällä, jotta tarpeelliset erityisjärjestelyt ehditään suunnitella. Hoitoneuvottelu sovitaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa lapsen vointiin koulussa. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne kuten epilepsiakohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveydenhuollon ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Kouluruokailussa on otettu syksyllä 2011 käyttöön nykyiset ohjeet ja lomakkeet erityisruokavalioiden ilmoittamisesta. Todistus erityisruokavalion tarpeesta -lomake on päivitetty vastaamaan valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Pysyvistä erityisruokavalioidista, kuten keliakiaruokavaliosta ja diabeetikon ruokavaliosta sekä vaikeista ruoka-allergioista, täytetään todistus erityisruokavalion tarpeesta ruokailua varten. Lomake toimitetaan terveydenhoitajan kautta Hartolan Wanhamatkis Oy:n ruokapalveluvastaavalle.

Kansallisen Allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (ohimenevä suun kutina tai kirvely tai ihon punoitus) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule enää hoitaa välttämällä vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Näin ollen lievistä allergiaa aiheuttavista ruoka-aineista ei enää laadita välttötodistusta.

Uskonnollisista ja eettisistä ruokarajoituksista vanhemmat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan Hartolan Wanhamatkis Oy:lle.

6. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden, perheiden sekä koulussa työskentelevien ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelmaa laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

6.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Koulun opiskeluhoitotyöstä tiedotetaan koulun kotisivuilla, lukuvuosi- ja kuukausitiedotteissa, Wilmassa ja koulun vanhempainiltojen yhteydessä. Palveluista keskustellaan tarvittaessa myös opettajan käymissä keskusteluissa oppilaan ja/tai huoltajien kanssa.

Koulun toimintaa kehitettäessä osallistetaan oppilaita ikätasolle sopivalla tavalla esim. huomioiden oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Osallisuus koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja itseohjautuvuutta.

Hartolan Yhtenäiskoulussa toimii oppilaskunta, johon kuuluvat kaikki koulun oppilaat. Oppilaskunta tarjoaa hyvän mahdollisuuden oppilaille osallistua koulun toimintatapojen ja opiskeluhuollon kehittämiseen. Oppilaskuntaa kuullaan oppilaiden asemaan oleellisesti vaikuttavia päätöksiä tehdessä. Oppilaat saavat mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Myös oppilaiden huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään määräajoin.

Oppilailta on myös edustajat koulun ruokaraadissa. Luokkakohtaisissa yhteisöllisissä oppilashuoltotapaamisissa on luokkien edustajat mukana. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelu ja kehittäminen tapahtuu mm. valtakunnallisen kouluterveyskyselyiden tulosten avulla. Kouluterveyskyselyt tehdään kahden vuoden välein. Kyselyyn vastaavat 4.–5. luokkalaiset sekä 8.–9. luokkalaiset.

Lukuvuosittain opiskeluhoitoryhmä tapaa luokkien edustajat ja heidän huoltajansa yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä. Keskustelu pohjautuu hyvinvointia kartoittavaan Mitä kuuluu -prosessiin. Prosessissa saadaan erinomaisesti tietoa luokkien dynamiikasta, ryhmän toiminnasta, työrauhasta jne.

Hartolan Yhtenäiskoulun Vanhempaintoimikunta osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnitteluun. Tämä toteutuu myös vanhempainiltojen ja Kodin ja koulun päivän yhteydessä erilaisin keinoin. Vanhempien edustajat osallistuvat vuosittain luokkakohtaiseen tapaamiseen opiskeluhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhoollon vuosikello on osa opetuksen järjestäjän lukuvuosisuunnitelmaa (liitteenä mallikuva). Näin saadaan näkyväksi opiskeluhoollon yhteisöllinen ja yksilökohtainen työ osaksi koulun toimintakulttuuria.

6.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulun hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa koulun toimintakulttuuria. Se kuuluu kaikille koulussa työskenteleville aikuisille. Koulun johtotiimin ja opiskeluhooltoryhmän tehtäviin kuuluvat hyvinvointityön suunnittelu, kehittäminen, keskeisimmistä toimintatavoista tiedottaminen ja toiminnan seuraaminen. Opiskeluhoollon toimissa keskeistä on toimintamallit, jotka tukevat ennaltaehkäisyä ja puuttumisen seurantaa. Tällaisia toimintamalleja ovat mm. poissaoloihin ja kiusaamisen ehkäisyyn liittyvät käytänteet. Toimintatavoista muistutellaan vuosittain koulun henkilökuntaa esim. Veso-päivissä, yhteisissä palaverissa ja tiimipalaverissa. Opiskeluhooltoryhmä asettaa lukuvuosittain painopisteet toiminnalleen hyödyntäen tekemäänsä itsearviointin tuloksia, koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjattuja painopisteitä sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopisteitä. Opetus- ja muun henkilöstön osaamista vahvistetaan opiskeluhoollon konsultaatioilla, tiedottamisella ja mahdollisilla koulutuksilla.

Hartolan Yhtenäiskoulussa on sitouduttu käyttämään Kiusaamisen vastaista (KiVa) toimintamallia. Toimintaa koordinoi KiVa-henkilö.

Hyvinvointi-, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen on osa arkipäivää, joita opiskeluhooltohenkilöstö ja koulun nuorisotyö toteuttavat erilaisissa ryhmissä tai luokissa.

Vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehdoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Tarkoituksena on vuorovaikutustaitoja edistämällä ennaltaehkäistä ja vähentää ristiriitoja. Sovittelijoina toimivat tehtävään koulutetut oppilaat.

Moniammatillinen ja poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimista. Lisäksi Hartolan kunnassa toimii ehkäisevän työn työryhmä, lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman työryhmä (LAPE-ryhmä) sekä nuorisolain mukainen moniammatillinen työryhmä. Erilaisten työryhmien tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä mm. kehittämällä palveluja ja toimintaa sekä lisäämällä ja välittämällä tietoa.

Hartolan kunnan Lape-ryhmä seuraa ja arvioi lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa. Työskentelyn tavoitteena on edistää hyvinvoinnin asioita. Lape-ryhmä kokoaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, opiskeluhoollon, seurakuntien ja kolmannen sektorin toimijat yhteen. Lape-ryhmä toimii myös opiskeluhooltoryhmän ohjausryhmänä.

6.3 Opiskeluhuollon yhteistyö esiopetuksen ja toisen asteen kanssa erityisesti siirtymävaiheissa

Koulutulokkaiden tuen tarpeista järjestetään siirtopalaveri, johon osallistuu esi- ja perusopetuksen oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmää voidaan täydentää muilla asiantuntijoilla. Keväällä esiopetusryhmät ja ensimmäisen luokan oppilaat viettävät yhteistoimintapäivää koululla. Esiopetus toimittavat koululle lasten henkilökohtaiset esiopetuksen oppimissuunnitelmat sekä oppilashuoltokertomukset. Kouluterveydenhuollon kouluuntulotarkastukset pyritään toteuttamaan kesällä ennen lukuvuoden alkamista.

Nivelvaiheen tiedonsiirto tähtää tuen jatkumiseen oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle tai muuhun oppivelvollisuuden suorittamiseen soveltuvaan koulutukseen. Oppilaan siirtyessä perusopetuksesta jatko-opintoihin, tulee koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimittaa viipymättä peruskoulusta uudelle koulutuksen järjestäjälle salassapitosäädösten estämättä. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Nivelvaiheen tiedonsiirrossa käytettävät lomakkeet vaihtelevat oppilaitoksittain. Lomakkeen täyttämistä vastaa erityisopettajat tai muu koulun henkilöstön edustaja, joka on hyvin perillä oppilaan valmiuksista ja tuen tarpeista sekä toimista käytänteistä. Lomake täytetään yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa moniammatillisen tiimin kanssa.

Opinto-ohjaajan tehtävänä on varmistaa, että oppilasta koskevat niveltieto siirtyy oikeaan oppilaitokseen.

Perusopetuksen päättymisen jälkeen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta säilyy perusopetuksen järjestäjällä siihen asti, kun oppivelvollinen aloittaa opinnot perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.

Jos perusopetuksen päättävä jää ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppijan asuinkunnalle, jonka tulee ottaa vastuu nuoresta. Kunnan tulee selvittää nuoren kokonaistilannetta ja tuen tarvetta yhdessä oppivelvollisen ja tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa. Oppivelvollisen asuinkunnan tulee ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, ellei ohjausta ja valvontaa ole säädetty muun toimijan tehtäväksi. Jos kunnan alueelle muuttaa ulkomailta oppivelvollisuusikäinen nuori, on asuinkunnan tehtävänä varmistaa, että nuori hakeutuu koulutukseen ja aloittaa oppivelvollisuutensa suorittamisen.

Kun oppija aloittaa toisen asteen koulutuksessa, vastuu oppijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjälle.

6.4 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaiseen tukeen siirtyminen

Oppilaskohtaiseen tukeen siirryttäessä tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat luokanvalvojan/luokanopettajan johdolla yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa.

Arviointiprosessissa hyödynnetään erityisopettajan konsultaatiota sekä konsultoidaan opiskeluhuoltohenkilöstöä tai muita asiantuntijoita. Tuen tarpeen arvioinnissa selvitetään oppilaan tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, aiemmat tukimuodot ja oppilaan edun mukaiset oppilasta parhaiten tukevat tukitoimet.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Rehtori tekee päätöksen oppiaineen oppimäärän rajaamisesta oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Ennen päätöstä tehdään monialaista yhteistyötä sekä kuullaan oppilasta ja hänen huoltajaansa. Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laativat oppilaan opettajat erityisopettajan johdolla yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Rehtori tekee päätöksen oppilaan vapauttamisesta oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuvan suunnitelman pohjalta. Ennen päätöstä tehdään monialaista yhteistyötä sekä kuullaan oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Joustava perusopetus Hartolan Yhtenäiskoulussa

Hartolan Yhtenäiskoulussa järjestetään joustavaa perusopetusta tarpeen mukaan. Sen päätavoitteena on, että oppilas saa perusopetuksen päättötodistuksen ja voi hakeutua jatko-opintoihin.

Joustavan perusopetuksen tavoitteet:

- vahvistaa oppilaan itsetuntoa ja opiskelumotivaatiota
- tukea elämäntaitoja

Opetus voidaan toteuttaa monella tavalla:

- pienryhmissä koulussa
- työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä
- samanaikaisopetuksena
- toiminnallisilla ja työpainotteisilla menetelmillä

Oppilaan valinta joustavaan perusopetukseen tapahtuu oppilaan ja huoltajan yhteisellä hakemuksella. Rehtori tekee asiasta hallintopäätöksen (myönteisen tai kielteisen).

Jokaiselle joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma (tai päivitetään jo olemassa oleva). Jos oppilas saa yksilöllisiä tukitoimia, joustava perusopetus kirjataan myös hänen tuen toteuttamissuunnitelmaansa.

Sairaalaopetus

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella sairaalaopetusta järjestetään Lahdessa Kanervikon koulussa erikoissairaanhoidossa lasten- ja nuorisopsykiatrisissa, neurologisissa tai somaattisissa tutkimuksissa tai hoidossa oleville osasto- ja avohoidon oppilaille. Opetuksen aloittamisesta päätetään yhteistyössä sairaalakoulun, hoitohenkilökunnan ja oppilaan huoltajan kanssa. Sairaalakoulun

henkilökunta tekee yhteistyötä huoltajan, hoitohenkilökunnan, muiden tarvittavien ammattihenkilöstön ja oppilaan oman koulun kanssa. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Oppilaan opetus järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana.

Sairaalaopetuksen ja oppilaan oman koulun välinen yhteistyö korostuu nivelvaiheissa, jolloin suunnitellaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvää tukea ja huolehditaan tukitoimista ja tiedonsiirrosta yksilökohtaisesti. Oman koulun tulee nimetä sairaalaopetuksessa olevalle oppilaalle yhteyshenkilö. Nivelvaiheessa tärkeää on tiivis monialainen verkostoyhteistyö mukaan lukien oppilas ja hänen huoltajansa.

Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelu

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella sairaalaopetusta järjestävä Kanervikon koulu tarjoaa sairaalaopettajien osaamista alueen kouluille varhaisesta puuttumisesta aina vaativan monialaisen tuen tarpeisiin.

Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelu on tarkoitettu tukemaan esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstöä tilanteissa, joissa oppilaan tuen tarpeet vaikuttavat opetukseen. Palvelu tarjoaa tukea ja ohjausta opetusjärjestelyihin, pedagogisiin ratkaisuihin sekä oppimisympäristöihin.

Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelu liittyy oppilaiden tukemiseen sekä koulunkäynnin järjestelyihin oppilaan omassa koulussa. Varhaisessa vaiheessa tehdyt toimenpiteet voivat ehkäistä ongelmien kasaantumista ja syrjäytymistä.

6.5 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Keskeistä toimintayksikön ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilailla, huoltajilla ja oppilasta tukevilla tahoilla tulee olla selkeä kuva siitä, miten ja keiden kanssa oppilaan asioita edistetään. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista – toimivan yhteistyön lähtökohtana on oppilaan, perheen ja toimijoiden keskinäinen arvostus.

Oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista saattaa olla tukemassa useampi eri taho. Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen kannalta on tärkeää jakaa tietoa huoltajien ja toimijoiden kesken. Tarkoituksen mukaista on koota keskeiset tukijat yhteen ja välttää näin päällekkäisyyttä tukitoimissa. Yhteistyön rakentamisessa kannattaa hyödyntää olemassa olevia verkostotapaamisia tai monialaista asiantuntijaryhmä. Keskeistä on sopia niin ikään vastuunjako ja varmistaa seurannan jatkuvuus.

Hartolan Yhtenäiskoulussa työskentelee määräaikaisena koulunnuorisotyöntekijä. Tainionvirran seurakunta tekee yhteistyö myös koulun kanssa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen Arjen tuen työntekijät sekä psykiatriset sairaanhoitajat työskentelevät tarvittaessa koulun opetus- ja muun henkilöstön sekä opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa.

Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö kohdentuu pääosin asiakkuudessa olevien oppilaiden verkostoyhteistyöhön.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen perhesosiaalityössä hoidetaan alueen lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukaista työtä. Perhesosiaalityön keskitetyssä yksikössä käsitellään esimerkiksi kaikki alueelta saapuvat lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot. Lisäksi keskitetyn yksikön aikuisten tiimissä hoidetaan lapsiperheiden aikuisten esimerkiksi toimeentulotukeen liittyvät asiat. Perhesosiaalityön aluetyössä tehdään pääsääntöisesti kaikki alueen palvelutarpeen arvioinnit ja suunnitelmallinen sosiaalihuoltolain mukainen työ lapsiasiakkaiden osalta. Sosiaalihuoltolain mukainen suunnitelmallinen työskentely perustuu palvelutarpeen arvioinnissa määriteltyihin erityisen tuen tarpeisiin ja tehtyyn asiakassuunnitelmaan. Sosiaalihuoltolain mukaisessa työskentelyssä keskeistä on yhteistyö perheen ja verkostojen kanssa. Sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus on vapaaehtoista, jolloin vastentahtoisia tukitoimia ei voida tehdä. Asiakkaan kieltäytyessä tarjotuista tukitoimista tulee arvioitavaksi tukitoimien välttämättömyys sekä lastensuojeluasiakkuuden ja -tukitoimien tarve. Työskentelyyn otetaan aina mukaan sekä lapsi että huoltajat. Työskentelyssä kartoitetaan myös lapsen ja perheen läheisverkostoa, jotta löydettäisiin myös sieltä tukea perheen tilanteeseen.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa työskentelyssä tukitoimia voivat olla mm. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, perhetyö, tukihenkilö ja tukiperhe. Myönnettävistä tukitoimista tehdään päätökset, joissa on avattu niille asetetut tavoitteet konkreettisesti. Työskentelyssä tehdään yhteistyötä muiden perheen kanssa toimivien tahojen kanssa, jotta saadaan kokonaiskäsitys lapsen ja perheen tilanteesta ja voidaan yhteistyössä miettiä tukitoimia tilanteen parantamiseksi. Jos tarvittavat tukitoimet ovat saatavissa peruspalveluista eikä sosiaalihuollon asiakkuudelle ole tarvetta, ohjataan asiakas oikean avun piiriin ja sosiaalihuoltolain mukainen asiakkuus voidaan päättää.

Päijät-Hämeen Ankkuritiimi, joka on poliisin pääsääntöinen yhteistyö muoto kouluissa, hoitaa alaikäisten tekemiä rikoksia ja niissä asioissa nuorten puhuttamista, sekä muita nuoriin liittyviä huolenaiheita. Poliisi voi tehdä koulutus- ja valistustyötä koulussa.

6.6 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhollosta. Oppilaitoksen ja opiskeluhollosta henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhollosta etuuksia ja palveluja.

Opiskeluhollosta palveluihin hakeutumista lisää se, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia palveluista. Osallisuus opiskelijahuollossa, suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen työ ja tiedottaminen edes auttavat. Tärkeä työmenetelmä opiskeluhollosta on eri ammattiryhmien keskinäinen konsultaatio.

Opiskeluhollostryhmän tehtävänä on tiedottaa opetus- ja muulle henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille opiskeluhollostryhmän tavoitteista ja painopisteistä sekä opiskeluhollostopalveluihin hakeutumisesta.

Opiskeluhoolto käyttää ensisijaisesti sähköisiä tiedotuskanavia, kuten Wilma ja koulun verkkosivut. Vanhempainilloissa tiedotetaan vanhempia opiskeluhoillon palveluista ja prosesseista. Opettajat huolehtivat luokkakohtaisesta tiedottamisesta.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

https://hartola.fi/D10_Julkaisu/kokous/2022128-9-4084.PDF

7. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä syrjinnältä

Oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Opetukseen osallistuvalla oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia. Se on toimintaa, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Väkivaltaa, kiusaamista ja häiriökäyttäytymistä ehkäistään parhaiten ennalta ehkäisevin keinoin, rakentamalla päivittäisessä koulutyössä sellaista ilmapiiriä, joka lisää suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä. Lapsia ja nuoria suojaa kiusaamiselta parhaiten hyvä itsetunto, sosiaaliset taidot ja toimivat ihmissuhteet. Hyvän luokkahengen kehittäminen tukee koko koulun yhteisöllisyyttä.

Hartolan Yhtenäiskoulussa ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ovat

- avoin vuorovaikutus ja suvaitsevaisuus
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen säännöllisesti
- ehdoton ei kiusaamiselle
- yhteisesti sovitut säännöt (järjestyssäännöt, erilaiset sopimukset toimintatavoista)
- riittävä välituntivalvonta sekä valvonta ns. vapaissa tilanteissa
- muut rakenteet kuten mm. kummitoiminta, oppilaskuntatoiminta, vanhempaintoimikunta, kodin ja koulun yhteistyö

7.1 Kiusaamiseen puuttuminen ja sen seuranta

Kouluyhteisössämme puutumme aina häiriökäyttäytymiseen. Koulussamme toteutetaan kiusaamistapauksissa KiVa-koulumallia. KiVa-kouluohjelman tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta.

Kiva Koulu-toimintamalli ja siihen sisältyvien teemojen käsittely kuuluu luokanopettajille ja -valvojille sekä varhaisen tuen asiantuntijalle. Oppitunteja pidetään kaikille luokille. Säännöllisillä luokanvalvojan/luokanopettajan tunneilla käydään läpieroilaisia teemoja (esim. kiusaamisen ennaltaehkäisy, niiden havaitseminen ja ratkaisut) ja lisäksi koulussamme toteutetaan hyvinvoinnin oppitunteja neljästi vuodessa jokaiselle luokalle.

Oppilaita rohkaistaan ja kannustetaan kertomaan kokemistaan ja kohtaamistaan kiusaamistilasta koulun aikuisille. Asioihin puututaan ja reagoidaan välittömästi KiVa-koulumallin mukaisesti.

Kiusaamisen vastaista työtä tehdään aina yhteistyössä kotien kanssa. Lukuvuosittain oppilaat vastaavat KiVa-kyselyyn, jonka tulokset käsitellään oppilaiden ja henkilökunnan kanssa. Kartoituksen tulosten pohjalta kiusaamisen vastaista toimintaa kehitetään. Lisäksi henkilökunta vastaa omaan KiVa-kyselynsä.

Koulun henkilökunnalla on velvollisuus puuttua tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta.

7.2 Väkivaltaan ja häirintään liittyvä puuttuminen ja seuranta

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämän vuoksi kouluun ei saa tuoda eikä koulussa pitää hallussa laissa kiellettyjä esineitä tai aineita, kuten alaikäisillä alkoholilain sekä tupakkalain mukaisia tuotteita tai vahingoittamiseen tai lyömiseen soveltuvia esineitä tai aineita (järjestyslaki) tai omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavia tai erityisesti omaisuuden vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koululla ei ole kuitenkaan toimivaltaa määrätä rangaistuksia koulumatkoilla sattuneista tapauksista. Järjestyssäännöt eivät ole voimassa koulumatkalla.

Päijät-Hämeessä tehdään kehittämistyötä vuosien 2025–2027 aikana kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn ja puuttumisen parissa. Kehittämistyön aikana suunnitellaan ja otetaan käyttöön seudullinen toimintamalli, jossa kuvataan ennaltaehkäisyn ja puuttumisen toimintatapoja. Kehittämistyön aikana tuetaan kouluja turvallisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin luomisessa. Lisäksi hankkeen aikana vahvistetaan monialaisen yhteistyön rakenteita kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyssä ja puuttumisessa.

7.3 Syrjintään liittyvä puuttuminen ja seuranta

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Oppilaan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan huomioon opetuksessa ja hänen kieli- ja kulttuuri-identiteettiään tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin. Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksikielisuutta ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja.

Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Tavoitteena on, että syrjintä ehkäistään jo ennalta. Syrjintätapaukset tunnistetaan ja niihin puututaan välittömästi. Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelemaa toimintakulttuuria kehitetään sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Pyritään huolehtimaan tulkkipalveluista, jotta esimerkiksi koulun ja kodin yhteistyötä voidaan toteuttaa oppilaan huoltajan äidinkielellä. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sallitaan ja hyväksytään. Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Monimuotoista osaamista pyritään hyödyntämään kaikessa toiminnassa.

7.4 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn ja vastuunjakoa. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Kouluyhteisön turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma.

Hartolan Yhtenäiskoulussa on äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa sovitut toimintatavat. Kouluyhteisön terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimintaohjeiden toteutumista seurataan ja arvioidaan suunnitelmallisesti yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Ympäriössä maailmassa tapahtuu erilaisia kriisitilanteita, jotka järkyttävät koko kouluyhteisöä. Kriisejä ovat esim. oppilaan tai koulun henkilökunnan jäsenen kuolema, vakava sairastuminen, itsemurha tai sen yritys, vakava onnettomuus, väkivalta tai vakava fyysisen vahingoittumisen uhka. Kriisit muuttavat tuttua ja turvallista elämää tuoden tullessaan paljon tuskaa ja epävarmuutta.

Kriisisuunnitelmassa on kuvattuna keinoja, joiden avulla osataan vakavan kriisin sattuessa tunnistaa kriisitilanne, ryhtyä tilanteen vaatimiin välittömiin toimiin sekä kohdata oppilaiden, vanhempien ja henkilökunnan reaktiot. Tavoitteena on estää psyykkiset ja fyysiset haittavaikutukset, säilyttää

kouluyhteisön ja sen jäsenten toimintakyky, tukea oppilaiden ja koulun aikuisten toipumista sekä vahvistaa kouluyhteisön kykyä selviytyä vaikeista tilanteista.

Hartolan Yhtenäiskoulun kriisisuunnitelmassa ovat ohjeet kriisitilanteissa toimimisesta ja psykososiaalisen tuen järjestämisestä. Turvallisuuden edistämiseksi koulu toimii yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Kriisisuunnitelma on Hartolan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman liite. Kriisisuunnitelma päivitetään lukuvuosittain Opiskeluhooltoryhmässä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

https://hartola.fi/D10_Julkaisu/kokous/2022128-9-4084.PDF

8. LÄHTEET

Hartolan kunta, Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta <https://peda.net/hartola/yhtenaiskoulu/opetus/o2/hyo2l/l1o/l1sosvkjh/suunnitelma-oppilaiden-suojaamiseksi-kiusaamiselta-hairinnal/suunnitelma-oppilaiden-suojaamiseksi-kiusaamiselta-hairinnal> luettu 17.10.2025.

Hartolan Yhtenäiskoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023, https://hartolankunta2-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/janne_jokinen_hartola_fi/EXas4vGeMilKvGo7hfnREP8B95NdUNY-ZMrlUwJBydGIKw?e=eMuQOI&CID=4afc1c8a-0678-9f72-ae46-3c616fae9e23, luettu 5.6.2023

Hyvän ohjauksen kriteerit, OPH; https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Hyv%C3%A4n%20ohjauksen%20kriteerit_0.pdf, luettu 6.6.2023

Laki Oppilas- ja opiskeluhuoltolain muuttamisesta, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220377>, luettu 19.5.2023.

Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220947>, luettu 5.6.2023

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>, luettu 2.6.2023

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2013/1287>, 19.5.2023

Terveystieteidenhuoltolaki, 1326/2010 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>, luettu 2.6.2023

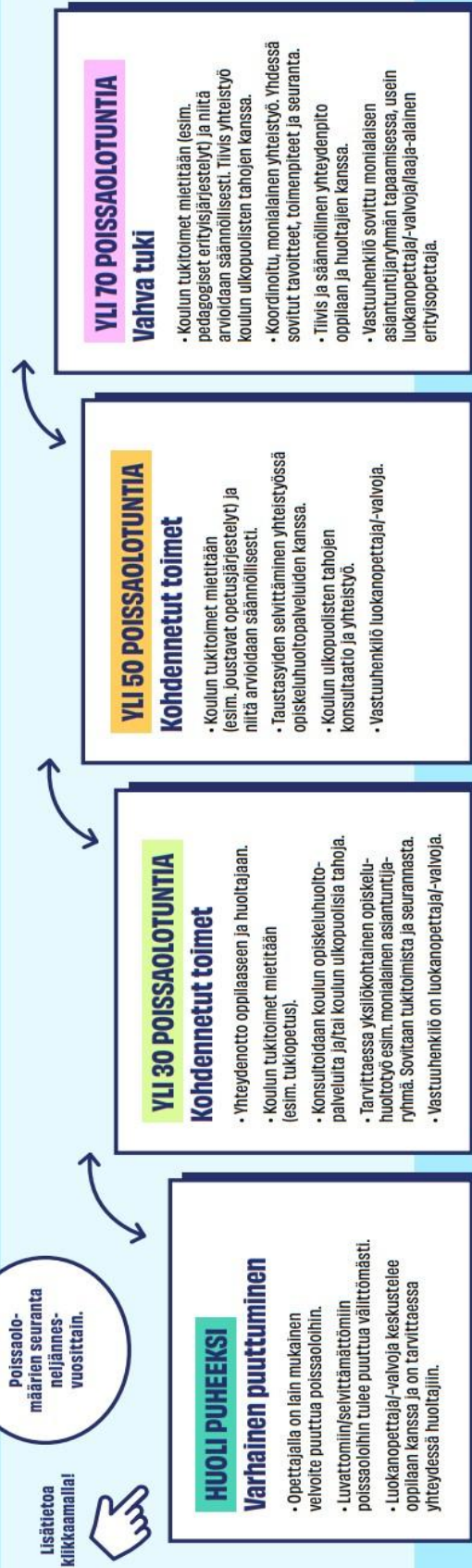
9. LIITTEET

Malli; Hartolan Yhtenäiskoulun opiskeluhuollon vuosikello (LIITE 1)

Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
<p>Opiskeluhuollon suunnittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> Kokoonpanon päivitys Vuosikellon päivitys <p>Opiskeluhoitosuunnitelman ja itsearviointikyselyn pohjalta</p> <ul style="list-style-type: none"> Aikataulujen sopiminen <p>Uusien työntekijöiden perehdytys</p> <p>Tiedottamisen käytännöt ja aikataulut (henkilöstö, oppilaat ja huoltajat)</p> <ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtainen ja yhteisöllinen opiskeluhoito Huolinuoli-mallin läpikäyminen Poissaoloihin puuttumisen malli Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisy ja puuttuminen Tupakkatuotteiden ja päihteiden ehkäisy ja puuttumisen malli Opiskeluhoitopalveluihin ohjaaminen kurinpitotoimien ja opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä Oppimisen tukeen ohjaamisen periaatteet <p>Käytännöt: Oppilaan lääkitys koulupäivänaikana erityisruokavaliot</p> <p>Poissaolojen seuranta</p>	<p>Lukuvuoden Kotiväenillat</p> <p>Kriisisuunnitelman päivittäminen</p> <p>Hyvinvointitiedon keruu ja aikataulutus</p> <ul style="list-style-type: none"> Luokkakohtaiset tapaamisten - Mitä kuuluu Laajat terveystarkastukset Move! -mittaukset <p>KiVa-koulukyselyn tulokset</p> <p>Oppimisen tuen tarkastuspiste</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppimisen tuen konsultaatio Pedagogiset asiat valmiiksi 30.9. mennessä <p>Koulun ja kodin päivä</p> <p>Ruokaraati</p> <p>Luokkakohtaiset OHR</p> <p>Poissaolojen seuranta</p>	<p>Tiedon keruu jatkuu</p> <p>LAPE-ryhmä</p> <p>Poissaolojen seuranta</p>	<p>Hyvinvointitiedon tarkastelun aloitus</p> <ul style="list-style-type: none"> Move! -mittausten tulokset Kouluterveyskyselyn tulokset (2023) Oppimistukipalaveri opettajien kesken (1-5 ja 6-9) <p>Opiskeluhoollon ohjausryhmä</p> <p>Poissaolojen seuranta</p>	<p>Hyvinvointitiedon tarkastelu jatkuu</p> <ul style="list-style-type: none"> Syksyn arviointia Kevään suunnittelua Oppimisen tuen toteutuminen -> kevätlukukaudella tarvittavat muutokset <p>Poissaolojen seuranta</p>

PÄIJÄT-HÄMEEN POISSAOLoihin PUUTTUMISEN MALLI

Yhteistyö kunnan, 3. sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa

KIINNITTÄMISEN TUKEMINEN – YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON KEINON LISÄTÄÄN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA KOULUYHTEISÖSSÄ

